

Koninklijk erkende postzegelvereniging

“Onderling Contact” Bergen op Zoom

Bergse postzegel 2007

Start uitgifte: oktober 2007
Oplage: 100 vel
Thema: Markiezenhof Bergen op Zoom

Markiezenhof

Het Markiezenhof te Bergen op Zoom is het grootste en belangrijkste laatgotische monument van de stad Bergen op Zoom. Dit monument is het voormalige stadspaleis van de heren en markiezen van Bergen op Zoom.

Het gebouwencomplex kwam in drie fasen tot stand tussen 1485 en 1514.

Bewogen geschiedenis

Het Markiezenhof kent een bewogen geschiedenis. De eerste edelman die omstreeks 1280 in verband met het Markiezenhof wordt genoemd is Gerard van Wezenmaal. Hij mocht zich van de landsheer, Jan van Brabant, heer van Bergen noemen. Bergen op Zoom heette destijds kortweg nog Bergen. Wellicht is hij de bouwheer van de eerste gebouwen van het latere Markiezenhof, dat in beginsel in 1419 al bestond.

Jan II van Glymes ("Metten Lippen")

v. Glymes

Toen werd Jan van Glymes door huwelijk eigenaar van de heerlijkheid Bergen. Hij was een vooraanstaand man, een belangrijke adviseur van Philips de Schone. Ook Karel V stelde een groot vertrouwen in de Heren van Bergen, want hij zond van tijd tot tijd de heren uit dit geslacht naar het buitenland om contacten te onderhouden met andere koningshuizen, waaronder die van Denemarken en Engeland.

Heren van Bergen

De heerlijkheid Bergen werd in 1533 door Karel V verheven tot markizaat van Bergen op Zoom. Vanaf die tijd konden de Heren van Bergen zich dus markies noemen, een adellijke titel die nu in Nederland niet meer voorkomt. In 1544 ging er weer een heer van Bergen, Jan van Glymes, als afgezant van Karel V naar Engeland om het huwelijk te regelen van Philips II, de zoon van Karel V, met de Engelse koningin Mary Tudor.

Verbond van Edelen

In het begin van de Tachtigjarige Oorlog vertrok Jan van Bergen naar Spanje om namens het Verbond van Edelen begrip te vragen aan koning Philips II voor het standpunt van de Nederlandse edelen. Helaas kreeg Jan van Bergen zelfs geen toestemming om naar Nederland terug te keren...

Willem van Oranje

De Staten-Generaal gaven in 1581 het Markiezenhof in leen aan Willem van Oranje. Later kwam het hof ook aan Prins Maurits, maar daarna kwam de heerlijkheid toch weer terug aan de Heren van Bergen. Na het eind van de tachtigjarige oorlog zorgde Maria Elisabeth van den Bergh er voor dat het Markiezenhof opnieuw werd ingericht. Ook de volgende eigenaar, François de la Tour, prins van Auvergne, liet het Markiezenhof verbouwen, waardoor de oostvleugel een Lodewijk XIV-stijl kreeg.

Veelvuldig verbouwd

Het Markiezenhof werd van de aanvang af veelvuldig verbouwd door de verschillende opvolgende eigenaren. De belangrijkste delen stammen uit de jaren rond 1500 toen het complex werd verbouwd en uitgebreid tot een waar stadspaleis door de bekende architecten Anthonie en Rombout Keldermans uit Mechelen. Tegen het einde van de zeventiende eeuw werd het Hof opnieuw verbouwd.

Koninklijk erkende postzegelvereniging

“Onderling Contact”

Bergen op Zoom

Bataafse Republiek

In het begin van de negentiende eeuw kwam het Markiezenhof in handen van de toenmalige overheid, de Bataafse Republiek. Het Hof werd vanaf 1819 gebruikt als militaire vestiging. Eerst als hospitaal, later als kazerne voor de infanterie. Het Hof bleef een kazerne tot 1957. In die tijd vonden er steeds weer kleine verbouwingen plaats om het complex aan het gebruik aan te passen.

Twee binnenplaatsen

Het gehele complex bezit twee binnenplaatsen, waaromheen verschillende gebouwen zijn gegroepeerd. Tussen de grote binnenplaats en de achterplaats is een poortdoorgang. Hierin is in de bestrating het wapen van de Heren van Bergen opgenomen. Ook is er in het complex een grote binnentuin, die in Franse stijl is ingericht en waar het goed toeven is, de stilte is hier hoorbaar. In de hofzaal staat de 15.000 kg wegende Christoffelschouw uit 1521 ontworpen door de beeldhouwer Rombout Keldermans. Het Markiezenhof heeft een imposante voorgevel met rode vensterkorven. Boven de toegangspoort staat een beeld van St. Christoffel.

Museale functie

De gemeente Bergen op Zoom nam het Markiezenhof in 1957 over van het Rijk en liet het gebouwencomplex flink restaureren. Het gebouw kreeg een museale functie. Er zijn stijlkamers en een oudheidkamer en er zijn mogelijkheden voor congressen en bijeenkomsten. Op de zolderverdieping is een museum voor kermisattracties en er bevindt zich een ruimte, waar een aantal kermisliefhebbers nieuwe attracties maken en zorgen voor de instandhouding van de bestaande attracties. Dit is een bijzonder aardig museum dat vooral voor kinderen zeer geschikt is.

In een van de bijgebouwen aan de achterplaats, het voormalige koetshuis, naast de oostelijke uitgang is een openbare bibliotheek gevestigd. Op de achterplaats, voor deze bibliotheek, staat een sprekende boekentoren, waaruit de sonore stem van Anton van Duinkerken opklinkt.

Literatuur

- W.A. van Ham, Het Markiezenhof te Bergen op Zoom, Bergen op Zoom, 1986.
 - Esther Beccx e.a., Kastelengids voor Noord-Brabant, Utrecht, 1999.
 - Eigen documentatie.
-